

Socialnämndens vägledning och handbok för myndighetsutövning enligt lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade, LSS.

Diarienummer SN 2020/192	Fastställt av Socialnämnden	Datum för fastställande 2020-12-15
Dokumenttyp Vägledning och handbok	Dokumentet gäller för Myndighetsutövning LSS	Giltighetstid Tillsvidare
Revideringsansvarig Socialnämnden	Revideringsintervall Vartannat år	Reviderad datum 2022-11-29
Dokumentansvarig (funktion) Verksamhetschef myndighetsavdelningen	Uppföljningsansvarig och tidplan (se punkt 5)	

Innehållsförteckning

1. Inledning	4
2. Syfte	4
3. Koppling till lagstiftning och andra styrdokument	4
3.1. <i>Socialtjänstlagen, SoL, och lagen och stöd och service till vissa funktionshindrade, LSS.</i>	5
3.2. <i>Hälso- och sjukvård</i>	6
3.3. <i>FN-konventioner</i>	6
3.4. <i>Våld i nära relationer</i>	7
3.5. <i>Missbruk och beroende</i>	7
4. LSS-insatser	7
4.1. <i>Råd och stöd enligt 9 § punkt 1</i>	8
4.2. <i>Biträde av personlig assistent eller ekonomiskt stöd till skäliga kostnader för sådan assistans, till den del behovet av stöd inte täcks av beviljade assistanstimmar enligt 51 kap. Socialförsäkringsbalken.</i>	8
4.3. <i>Ledsagarservice</i>	11
4.4. <i>Biträde av kontaktperson</i>	12
4.5. <i>Avlösarservice i hemmet</i>	12
4.6. <i>Korttidsvistelse utanför det egna hemmet</i>	13
4.7. <i>Korttidstillsyn för skolungdom över 12 år</i>	13
4.8. <i>Boende i familjehem eller bostad med särskild service för barn och unga</i>	14
4.9. <i>Bostad med särskild service för vuxna eller annan särskilt anpassad bostad för vuxna</i>	14
4.10. <i>Daglig verksamhet</i>	15
4.11. <i>Omvårdnad</i>	16
5. Handläggningsprocessen	16
5.1. <i>Dokumentation</i>	17
5.2. <i>Förhandsbesked</i>	17
5.3. <i>Begäran</i>	18
5.4. <i>Samtycke</i>	18
5.5. <i>Utredning av personkrets</i>	18
5.6. <i>Utredning och bedömning av behov</i>	19

5.7. Beslut	20
5.8. Överklagan	20
5.9. Verkställighet	21
5.10. Uppföljning	21
6. Allmänna kvalitetsbestämmelser	22
6.1. Grundkvalitet	22
6.2. Systematiskt kvalitetsarbete	22
6.3. Synpunkter, klagomål, avvikelser och Lex Sarah	22
6.4. Information och kommunikation	23
6.5. Samverkan	23

1. Inledning

Ett av socialnämndens ansvarsområden i Falkenbergs kommun är insatser till personer med funktionsnedsättning. Funktionsnedsättning definieras, av Socialstyrelsen, som nedsättning av fysisk, psykisk eller intellektuell funktionsförmåga. Verksamheten för målgruppen styrs av ett antal författningar, däribland lag (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS). LSS är en rättighetslag som innebär att den som uppfyller kraven för att tillhöra lagens personkrets har rätt att få vissa i lagen angivna insatser, förutsatt att hon eller han har ett behov av insatsen i sin livsföring och att behovet inte tillgodoses på annat sätt. Genom insatserna ska den enskilde tillförsäkras goda levnadsvillkor. Lagstiftningen är dock inte alltid tydlig och har tolkats genom föreskrifter och domstolsprövningar. Ansvarig nämnd behöver ändå i vissa fall komplettera författningar och rättspraxis och precisera vad man anser vara goda levnadsvillkor i den egna kommunen. Socialnämnden har därför antagit aktuell handbok och vägledning som ersätter dokumentet ”Riktlinjer för socialnämndens insatser enligt lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS)”, 2016-01-01.

Socialnämnden har delegerat ansvaret för att utreda och besluta om personkrets och flertalet insatser enligt LSS till handläggare som lägsta beslutsnivå inom Socialförvaltningen. Vissa insatser ligger dock på en högre beslutsnivå (se socialnämndens delegationsförteckning).

Det är viktigt att poängtera att handboken inte innebär någon inskränkning i den enskildes rätt att få en individuell prövning av sin begäran. Handboken anger en riktning och en ram och hjälper till att förtydliga lagstiftningen. Syftet är att skapa en samsyn om utredning och beslut för att bidra till en jämn kvalitet i verksamheten. I varje enskilt ärende ska en individuell behovsprövning göras. Skulle brist på överensstämmelse mellan gällande rätt och handboken uppkomma, har gällande rätt (lagrum, förarbeten och rättspraxis) alltid företräde.

2. Syfte

Syftet med handboken är att vägleda och bidra till:

- En rättssäker handläggning
- Att vara ett stöd för myndighetsutövning vid individuella myndighetsbedömningar, utredningar och beslut
- Att klargöra hur lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade ska tillämpas i Falkenbergs kommun

3. Koppling till lagstiftning och andra styrdokument

Verksamheten för målgruppen styrs av ett antal olika lagar och regler. Nedan presenteras främst lagar och styrdokument på övergripande nivå som är av vikt att beakta i samband med myndighetsutövning av insatser enligt LSS.

3.1. Socialtjänstlagen, SoL, och lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade, LSS.

Socialtjänstlagen omfattar alla personer som behöver hjälp och stöd från samhället där verksamheterna skall bygga på respekt för människornas självbestämmanderätt och integritet. Socialtjänstlagen, SoL, är en ramlag och reglerar socialtjänstens samtliga verksamheter. Socialtjänstens mål och värderingar anges i portalparagrafen:

Samhällets socialtjänst skall på demokratins och solidaritetens grund främja människornas

- *ekonomiska och sociala trygghet,*
- *jämlikhet i levnadsvillkor,*
- *aktiva deltagande i samhällslivet.*

Socialtjänsten skall under hänsynstagande till människans ansvar för sin och andras sociala situation inriktas på att frigöra och utveckla enskildas och grupperns egna resurser (1 kap. 1 §, SoL).

I kapitel 5, SoL, regleras särskilda bestämmelser för olika målgrupper, där bland annat 7–8 §§ SoL rör människor med funktionshinder. ”*Socialnämnden skall verka för att människor som av fysiska, psykiska eller andra skäl möter betydande svårigheter i sin livsföring får möjlighet att delta i samhällets gemenskap och att leva som andra.*” (5 kap. 7 §, SoL.)

Lagen om stöd och service till viss funktionshindrade, LSS, är däremot en rättighetslag. Det innebär att personer som omfattas av lagens personkrets har rätt till LSS-insatser om behovet inte faktiskt tillgodoses på annat sätt. En person med funktionsnedsättning som har rätt till stöd enligt LSS ska enligt lagen garanteras goda levnadsvillkor. Målet med insatserna är att personen ska känna delaktighet och jämlikhet i samhället, vilket innebär att denne ska kunna delta i samhällslivet på samma villkor som andra.

Insatserna i LSS ska kompensera för svårigheterna i den dagliga livsföringen för personer med omfattande och varaktiga funktionsnedsättningar. Insatserna ska vara varaktiga och samordnade. De ska anpassas till personens behov och önskemål samt utformas på ett lättillgängligt sätt. Insatserna ska vidare stärka förmågan att leva ett självständigt liv.

Bärande principer inom LSS är:

- **Tillgänglighet**
- **Inflytande**
- **Delaktighet**
- **Självbestämmande**
- **Helhetssyn**
- **Kontinuitet**

LSS omfattar tre grupper, det som enligt lagen benämns personkrets. LSS-insatser kan endast beviljas om den enskilde tillhör någon av de tre personkretsarna. De tre personkretsarna är:

1. utvecklingsstörning, autism eller autismliknande tillstånd
2. betydande och bestående begåvningsmässigt funktionshinder efter hjärnskada i vuxen ålder föranledd av yttre våld eller kroppslig sjukdom
3. andra varaktiga fysiska eller psykiska funktionshinder som uppenbart inte beror på normalt åldrande, om de är stora och förorsakar betydande svårigheter i den dagliga livsföringen och därmed ett omfattande behov av stöd eller service

3.2. Hälso- och sjukvård

Kommunen har också ansvar för hälso- och sjukvårdsinsatser, med undantag för läkarinsatser, i bostad med särskild service för barn och ungdomar, i bostad med särskild service för vuxna samt i daglig verksamhet (18 § HSL).

Socialstyrelsen har utfärdat föreskrifter och allmänna råd om bostad med särskild service för barn eller ungdom respektive bostad med särskild service för vuxna där det bl.a. föreskrivs vad omvårdnaden i boendet ska omfatta (SOSFS 2012:6, SOFS 2002:9).

Enligt överenskommelse mellan Region Halland och kommunerna i Halland har kommunen ansvar för hälso- och sjukvårdsinsatser, med undantag för läkarinsatser, även vid korttidsvistelse enligt 9 § 6 i form av korttidsboende (Slutrapport – Regionala genomförandegruppen – kvarvarande frågeställningar inför kommunernas övertagande av hemsjukvårdsansvaret, 2014-12-11).

Enligt tandvårdslagen 8a § har vissa personer rätt till munhälsobedömning och nödvändig tandvård utförd med patientavgift. Avgiften räknas in i sjukvårdens högkostnadsskydd. En del professioner med särskild delegation från Region Halland får bedöma rätten till förmånen och kan upprätta tandvårdsintyg. Om en individ bedöms ha rätt till förmånen fylls blanketten ”Intyg Nödvändig Tandvård” i av handläggare med delegation.

3.3. FN-konventioner

Utgångspunkten för svensk funktionshinderspolitik är principen om alla människors lika värde och lika rätt. Det nationella målet med funktionshinderpolitiken är att uppnå jämlikhet i levnadsvillkor och full delaktighet för personer med funktionsnedsättning i ett samhälle med mångfald som grund. I FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning, som trädde i kraft i januari 2009, stärks skyddet av de mänskliga rättigheter som personer med funktionsnedsättning har. Konventionens syfte är att främja, skydda och säkerställa det fulla och lika åtnjutandet av alla mänskliga rättigheter och grundläggande friheter för alla personer med funktionsnedsättning och att främja respekten för deras inneboende värde. Konventionen innehåller inga nya rättigheter, utan förtydligar vad som krävs för att personer med funktionsnedsättning fullt ut ska få sina rättigheter

uppfyllda som alla andra. Myndighetsavdelningens ansvarsområde är att säkerställa att den enskilde kan tillförsäkras, om behov föreligger, en god levnadsnivå med stöd av LSS-insatserna för att den enskilde ska känna full delaktighet i samhället.

Den 1 januari 2020 blev FN:s konvention om barnets rättigheter svensk lag. Barnkonventionen slår fast alla barns rätt, oavsett bakgrund, att behandlas med respekt och att få komma till tals. Vid utredningar som berör barn ska barns bästa alltid beaktas. Det är därför viktigt att barn delges information för att kunna vara delaktiga och utöva inflytande. Hänsyn ska dock tas till barnets ålder, mognad och individuella förutsättningar när informationen lämnas. När det gäller barn med funktionsnedsättning är därför viktigt att informationen anpassas till barnets ålder och själva funktionsnedsättningen för att barnet ska ha en faktisk möjlighet att kunna uttrycka sina åsikter.

Att informera den enskilde med funktionsnedsättning på ett lämpligt sätt kräver förmågan att lyssna och leva sig in i deras situation. Informationen kan behöva ges vid flera tillfällen och på alternativa sätt med hjälp av kommunikationsstöd. Det är också viktigt att ta reda på om den enskilde har kunnat ta emot och kunnat förstå vad informationen innebär.

3.4. Våld i nära relationer

Att upptäcka personers utsatthet för våld och möjliggöra stöd och hjälp är en uppgift för alla som arbetar inom socialförvaltningen. Enhetschefen ska säkerställa att socialsekreterarna har kunskap för att upptäcka våldsutsatthet och hur de ska stötta och hjälpa dessa personer enligt den förvaltningsövergripande processen. Till våldsutsatta räknas även barn som bevittnar våld, kännedom eller misstanke om detta ska anmälas enligt 14 kap. 1 § socialtjänstlagen.

3.5. Missbruk och beroende

Om det förekommer misstanke om missbruk hos den enskilde skall LSS handläggare omgående kontakta beroendehandläggare på Vuxenenheten för vidare utredning utifrån rätt insats. Om det finns barn med funktionsnedsättning i familjer där det förekommer missbruk ska socialsekreteraren på vuxenenheten göra en orosanmälan till barn- och ungdomsenheten. Samtidiga insatser från Vuxenenheten och enheten för Barn och familj ska utföras familjeorienterat för att tillgodose barnens bästa. I ärenden där det finns barn i familjen ska olika åtgärders konsekvenser för barnen alltid övervägas och dokumenteras.

4. LSS-insatser

Insatserna enligt LSS anges specifikt i 9 § och är:

1. rådgivning och annat personligt stöd som ställer krav på särskild kunskap om problem och livsbetingelser för människor med stora och varaktiga funktionshinder,

2. biträde av personlig assistent eller ekonomiskt stöd till skäligen kostnader för sådan assistans, till den del behovet av stöd inte täcks av beviljade assistanstimmar enligt 51 kap. socialförsäkringsbalken,
3. ledsagarservice,
4. biträde av kontaktperson,
5. avlösarservice i hemmet,
6. korttidsvistelse utanför det egna hemmet,
7. korttidsstillsyn för skolungdom över 12 år utanför det egna hemmet i anslutning till skoldagen samt under lov,
8. boende i familjehem eller bostad med särskild service för barn eller ungdomar som behöver bo utanför föräldrahemmet,
9. bostad med särskild service för vuxna eller annan särskilt anpassad bostad för vuxna,
10. daglig verksamhet för personer i yrkesverksam ålder som saknar förvärvsarbete och inte utbildar sig. Lag (2010:480).

Enligt 2 § LSS ska varje landsting, om inte annat avtalats, svara för insatser enligt 9 § 1: a punkten och varje kommun ansvarar för insatserna enligt 9 § punkterna 2 – 10.

4.1. Råd och stöd enligt 9 § punkt 1

Beskrivning

Insatsen innebär rådgivning och annat personligt stöd som ställer krav på särskild kunskap om problem och livsbetingelser för människor med stora och varaktiga funktionshinder. Enligt 2 § LSS ska varje landsting, om inte annat avtalats, svara för insatser enligt 9 § 1.

I Halland är det Region Halland som ansvarar för insatserna rådgivning och annat personligt stöd (2 § LSS).

4.2. Biträde av personlig assistent eller ekonomiskt stöd till skäligen kostnader för sådan assistans, till den del behovet av stöd inte täcks av beviljade assistanstimmar enligt 51 kap. Socialförsäkringsbalken.

Beskrivning

Med personlig assistans avses enligt 9 a § LSS personligt utformat stöd som ges av ett begränsat antal personer. Personlig assistans till enskild som har fyllt 66 år kan endast ges om insatsen har beviljats innan den enskilde fyllt 66 år, eller om ansökan inkommit senast dagen före 66-årsdagen. Insatserna får heller inte utökas efter att den enskilde fyllt 66 år (9 b § LSS).

Socialekreterare/LSS-handläggare genomför en omfattande utredning innan ett beslut om personlig assistans kan fattas. För att en person med funktionsnedsättning ska kunna beviljas personlig assistans behöver den enskilde dels ingå i LSS personkrets och dels ha behov av

stöd med flera av sina grundläggande behov. De grundläggande behoven är tydligt avgränsade och beskrivs i lagtext (9a §) och rättspraxis. De sju grundläggande behoven är:

1. andning
2. personlig hygien
3. måltider (äta och eller dricka, sondmatning, föra mat till munnen)
4. av- och påklädning (ej ytterkläder eller skor)
5. kommunicera med andra
6. stöd som den enskilde behöver på grund av en psykisk funktionsnedsättning för att förebygga att han eller hon fysiskt skadar sig själv, någon annan eller egendom, och
7. stöd som den enskilde behöver löpande under större delen av dygnet på grund av ett medicinskt tillstånd som innebär att det finns fara för den enskildes liv eller att det annars finns en överhängande och allvarlig risk för hans eller hennes fysiska hälsa

Lagtexten har även utökats till att personlig assistans för grundläggande behov även avser:

- Om den enskilde på grund av en psykisk funktionsnedsättning behöver kvalificerade aktiverings- och motiveringsinsatser för att han eller hon själv ska klara att tillgodose ett av de grundläggande behoven: personlig hygien, måltider, av- och påklädning och kommunikation med andra, ska sådana insatser beaktas som en del av hjälpen med det grundläggande behovet
- Hjälpmått enligt grundläggande behov 1, 6 och 7 ska anses som hjälp med grundläggande behov, oavsett hjälpens karaktär. Detta gäller även hjälp med måltider i form av sondmatning och hjälp i form av kvalificerade aktiverings- och motiveringsinsatser

Bedömning

Som grund för bedömning av rätten till personlig assistans och dess omfattning i tid utgår socialsekreterare/LSS-handläggare också från:

- goda levnadsvillkor samt rätten att leva som andra
- vad som är rimligt
- rättspraxis, personlig assistans prövas ofta rättsligt och socialförvaltningens myndighetsavdelning följer fortlöpande rättsläget.

I bedömningen av personlig assistans beaktas makars eller sambos ansvar för varandra, med hänvisning till äktenskapsbalken liksom andra vuxnas ansvar för varandra när de delar hushållsgemenskap.

Bedömningen av grundläggande behov handlar om att bedöma vad den enskilde behöver hjälp med och hur hjälpen ges, inte att ta ställning till om den enskilde behöver hjälp. Hjälp med grundläggande behov ska vara av mycket privat karaktär och insatsen ska vara förbehållen situationer av krävande eller på annat sätt komplicerad natur, i regel av mycket personligt slag, för att ge rätt till personlig assistans. Behoven ska vara känsliga för den

personliga integriteten, där personen med funktionsnedsättning måste anses ha ett särskilt intresse av att kunna bestämma vem som ska ge sådan hjälp och hur den ska ges.

Personliga behov

När rätten till assistans är klarlagd görs bedömning av rätten till stöd med andra personliga behov. Sådana behov kan exempelvis vara hjälp med att sköta sitt hem, ledsagning eller att delta i fritidsaktiviteter. Personlig assistans för andra personliga behov avser även:

1. tid under den enskildes dygnsvila när en assistent behöver vara tillgänglig i väntan på att den enskilde behöver hjälp utan att det är fråga om tillsyn (väntetid),
2. tid under den enskildes dygnsvila när en assistent i stället behöver finnas till förfogande på annan plats i väntan på att den enskilde behöver hjälp (beredskap), och
3. tid när en assistent behöver vara närvarande i samband med en aktivitet utanför den enskildes hem på grund av att ett hjälpbehov kan förväntas uppstå

Föräldraavdrag

När det gäller personlig assistans till barn utreds barnets totala behov av hjälp med samtliga grundläggande behov. När behovet av personlig assistans bedöms för ett barn ska det bortses från det hjälpbehov som en vårdnadshavare normalt ska tillgodose enligt föräldrabalken. Detta ska göras genom schablonavdrag (föräldraavdrag) från barnets behov av hjälp med grundläggande behov och andra personliga behov enligt 9 a §. Föräldraavdrag ska fastställas med hänsyn till barnets ålder och görs dels från grundläggande behov, dels från andra personliga behov. Enligt lagens författningskommentarer kan föräldraavdrag endast göras från hjälpbehov som grundar rätt till assistansersättning.

Föräldraavdragets storlek fastställs av regeringen genom föreskrifter.

Speciella undantag - personlig assistans

- Personlig assistans från kommunen beviljas inte om behovet avser sjukvårdande insatser enligt hälso- och sjukvårdslagen (överensstämmande med vad som gäller för den statliga assistentersättningen, SFB 51 kap 5 §)
- Den omvårdnad som sjukvårdshuvudmannen är skyldig att ge vid sjukhusvistelse (överensstämmande med vad som gäller för den statliga assistentersättningen, SFB 106 kap 24§).
  - Om särskilda skäl föreligger kan personlig assistans ges vid sjukhusvistelse. Det kan t ex behövas om den enskildes funktionsnedsättning skapar särskilda svårigheter att kommunicera med andra än sina personliga assistenter eller där det med hänsyn till den funktionsnedsatta personens hälsotillstånd är viktigt att den personlige assistenten finns till hands (gäller även efter vad som avses med "kortare tid" för den statliga assistentersättningen, SFB 106 kap 15§, prop. 1995/96:146).
- Begäran om tillfällig utökning av assistans för semesterresa utomlands kan vid särskilda skäl beviljas

Beslut om insats i form av personlig assistans tidsbegränsas om det kan antas att den enskildes behov av insatsen kommer att variera över tiden.

Kostnadsansvaret för personlig assistans delas mellan kommun och försäkringskassa enligt 9 § 2 LSS och 51 kap 3 § socialförsäkringsbalken (SFB). Kommunen har dock ett basansvar för insatsen. Den enskilde kan lämna begäran om personlig assistans hos Försäkringskassan eller hos kommunen (prop. 1992/ 93: 159, s. 69–70, 73, 177). När enskild lämnat begäran hos kommunen och det kan antas att personen kan ha rätt till assistentersättning, ska kommunen anmäla detta till Försäkringskassan (15 § 8 LSS). Försäkringskassans och kommunens ansvar fördelas enligt följande:

Försäkringskassans ansvar

- Ekonomiskt stöd för skäligen kostnader för personlig assistans från 20 tim. och därutöver per vecka (SFB 51: a kap 3 §)

Försäkringskassans ekonomiska stöd benämns **assistansersättning** och styrs via socialförsäkringsbalkens 51: a kapitel och kan endast lämnas för tid som överstiger 20 timmar per vecka för grundläggande behov enligt 9 a § LSS (SFB 51 kap 3 §). Med assistentersättningen kan den enskilde själv anställa den personlige assistenten eller mot ersättning anlita kommunen eller annan utförare som arbetsgivare för assistenten (SFB 51 kap 4 §). Försäkringskassan utför däremot ingen assistans.

Kommunens ansvar

- Biträde av personlig assistent upp till 20 tim/vecka eller om assistansersättning inte utgår, tid därutöver.

eller

- Ekonomiskt stöd till skäligen kostnader för personlig assistans upp till 20 timmar per vecka (9 § 2 LSS) eller om assistansersättning inte utgår, tid därutöver.

samt

- Tillfälliga utökningar utöver assistansersättningen från Försäkringskassan
- När assistenter hos assistansanordnare eller som den enskilde själv anställt tillfälligt inte kan utföra sitt arbete pga. sjukdom eller annan orsak (prop. 1992/93:159).

Kommunen svarar alltid för kostnaden för de första 20 timmarna per vecka (SFB 51: a kap 22 §). Den enskilde som beviljas insats enligt 9 § 2 kan välja att kommunen ska tillhandahålla insatsen eller att själv, med hjälp av det ekonomiska stödet, vara arbetsgivare för den personlige assistenten. Den enskilde kan också använda stödet för att anlita annan utförare som arbetsgivare (prop. 1992/93:159).

4.3. Ledsagarservice

Beskrivning

Ledsagarservice enligt 9 § 3 LSS är tänkt att underlätta för personer med omfattande funktionsnedsättning att delta i samhällslivet och för att bryta den isolering som ofta blir

följden av ett omfattande funktionshinder. Ledsagarservice avser personligt stöd för att den enskilde ska kunna utföra aktiviteter som t ex att besöka vänner, delta i fritidsaktiviteter och kulturliv eller bara promenera. Aktiviteter som den enskilde annars inte skulle kunna vara delaktig i eller genomföra på egen hand. Det är situationen och behovet som ska vara avgörande för omfattningen av insatsen. I ledsagarservicen ingår personlig omvårdnad som behöver utföras under aktiviteten.

- Då syftet med insatsen är att bryta social isolering och komma ut i samhället anses det inte lämpligt att en anhörig, som bor i samma hushåll, utses till den enskildes ledsagare. En anhörig som bor i samma hushåll kan utses till ledsagare vid särskilda skäl om behovet inte kan tillgodoses på annat sätt.
- Det kan föreligga behov av ledsagarservice i samband med resa som innefattar övernattning i närområdet, om behov inte kan tillgodoses på annat sätt kan insatsen beviljas vid särskilda skäl. Som närområde räknas i första hand Falkenbergs kommun, i viss mån övriga Halland samt Göteborg. Ledsagarservice i samband med resor utanför närområdet men inom landet eller till näraliggande länder beviljas restriktivt och endast på grund av mycket särskilda skäl.

Beslut om insatser i form av ledsagarservice tidsbegränsas utifrån vad som är lämpligt med hänsyn till aktuell insats och den enskildes behov.

4.4. Biträde av kontaktperson

Beskrivning

Biträde av kontaktperson ska tillgodose behovet av medmänniska när anhörigkontakt saknas eller behöver kompletteras. Kontaktpersonen är ett icke professionellt stöd för att bryta den enskildes isolering genom samvaro, genom hjälp till fritidsaktiviteter, med kontakter med andra människor och för att komma ut i samhället. Kommunens roll är huvudsakligen att vara förmedlare av kontaktpersoner och att aktivt verka för att få människor att engagera sig som kontaktpersoner.

- Då syftet med insatsen är att bryta social isolering och komma ut i samhället anses det inte lämpligt att en anhörig, som bor i samma hushåll, utses till den enskildes kontaktperson. En anhörig som bor i samma hushåll kan utses till kontaktperson vid särskilda skäl om behovet inte kan tillgodoses på annat sätt.

Beslut om insatser i form av biträde av kontaktperson tidsbegränsas utifrån vad som är lämpligt med hänsyn till aktuell insats och den enskildes behov.

4.5. Avlösarservice i hemmet

Beskrivning

Med avlösarservice avses vanligen avlösning i det egna hemmet, d.v.s. att en person tillfälligt övertar vårdsnaden från anhöriga eller andra närstående som i normala fall tillgodoser den enskildes behov av omvårdnad och tillsyn. Avsikten med insatsen är att göra det möjligt för anhöriga, eller familjehemsföräldrar, till person med funktionsnedsättning att få avkoppling och utträta sysslor utanför hemmet. Insatsen kan också vara en förutsättning för att föräldrarna ska kunna ägna sig åt det funktionsnedsatta barnets syskon eller för att kunna resa bort. I insatsen ingår också omvårdnad (9 e § LSS).

Avlösarservice i hemmet kan beviljas

- alla tider på dygnet
- vid enstaka tillfällen, planerat eller akut, i den omfattning behov föreligger
- som regelbunden avlösning med ett visst antal timmar per månad

Beslut om insatser i form av avlösarservice tidsbegränsas utifrån vad som är lämpligt med hänsyn till aktuell insats och den enskildes behov.

4.6. Korttidsvistelse utanför det egna hemmet

Beskrivning

Korttidsvistelse innebär att en person med funktionsnedsättning tillfälligt under en kortare eller längre tid vistas på ett korttidshem, hos en familj eller t ex deltar i lägerverksamhet. Genom korttidsvistelse ska den enskilde erbjudas miljöombyte, rekreation och möjlighet till personlig utveckling. Anhöriga ska kunna ges avlösning i omvårdnadsarbetet och utrymme för avkoppling. Insatsen bör också kunna ses som ett led i att bryta ett beroendeförhållande mellan barn och föräldrar. I insatsen ingår också omvårdnad (9 e § LSS) och vid behov hälso- och sjukvårdsinsatser.

- Insatsen beviljas i första hand som regelbunden vistelse vid kommunens korttidshem med ett visst antal dygn per år. Korttidsvistelse kan utföras både enstaka och sammanhängande dygn.
- Ungdom med personlig assistans kan i vissa fall beviljas korttidsvistelse om det ges som led i att bryta ett ensidigt beroende mellan barn och förälder (HFD 2013 ref. 70).
- I insatsen ingår inte resor till/från verksamheten.

Beslut om insatser i form av korttidsvistelse tidsbegränsas utifrån vad som är lämpligt med hänsyn till aktuell insats och den enskildes behov.

4.7. Korttidstillsyn för skolungdom över 12 år

Beskrivning

Korttidstillsyn är en insats för skolungdom över 12 år med behov av tillsyn före/ efter skolan och i samband med lov och studiedagar. Syftet med korttidstillsyn är att erbjuda meningsfull fritidssysselsättning i anslutning till skoldagen och under lov när föräldrar yrkesarbetar eller

studerar. Behovet av tillsyn och verksamhet kan vara mycket varierande. Tillsynen måste kunna utformas flexibelt med utrymme för individuella lösningar, t ex reguljär fritidsverksamhet eller i särskilda grupper för att den unge ska kunna träffa andra ungdomar i en likartad situation (prop. 1992/93:159 s. 79). Enligt Skollagen ska fritidshem erbjudas till alla barn t o m vårterminen det år då eleven fyller 13 år (Skollagen 14 kap 7 §).

- Beviljas fr o m vårterminens slut det år ungdomen fyller 13 år.
- Insatsen kan beviljas även till skolor som har behov av meningsfull fritidssysselsättning och/eller social samvaro och vars föräldrar inte förvärvsarbetar (bl a Kammarrätten i Stockholm mål nr 3984–12, Kammarrätten i Göteborg mål nr 7573–2000 och 2060–2001).
- I insatsen ingår inte resor till/från verksamheten.

Beslut om insatser i form av korttidstillsyn tidsbegränsas utifrån vad som är lämpligt med hänsyn till aktuell insats och den enskildes behov och beviljas som längst t o m det sommarlov som följer efter att den unge avslutat sina gymnasiestudier.

4.8. Boende i familjehem eller bostad med särskild service för barn och unga

Beskrivning

Familjehem och bostad med särskild service är boende för barn och ungdom som trots olika stödåtgärder inte kan bo hos föräldrar. Omvårdnad ingår i insatsen (9 e § LSS). Familjehem innebär att barnet bor hos en annan familj än den egna och är ett komplement till föräldrahemmet.

Bostad med särskild service för barn och ungdomar är boende för en grupp med behov av speciellt stöd. Det är i första hand ett omfattande omvårdnadsbehov som föranleder valet av denna boendeform, men ibland kan det motiveras av behovet av boende med särskilt stöd i samband med studier på annan ort (prop. 1992/93:159 s. 81, 179). Fritidsverksamhet och kulturella aktiviteter ingår i boendet (9 e § LSS).

Beslut om insatser i form av boende i familjehem eller bostad med särskild service för barn eller ungdom tidsbegränsas utifrån vad som är lämpligt med hänsyn till aktuell insats och den enskildes behov.

4.9. Bostad med särskild service för vuxna eller annan särskilt anpassad bostad för vuxna

Beskrivning

Bostad med särskild service för vuxna eller annan särskilt anpassad bostad för vuxna är personligt anpassat boende med erforderligt personellt stöd och service i anslutning till boendet. Bostad med särskild service kan beviljas till personer med så omfattande behov av

omvårdnad och service att det inte kan tillgodoses i ordinärt boende. Tre huvudformer av bostäder kan urskiljas:

- *Särskilt anpassad bostad* med viss grundanpassning av bostaden för den enskildes behov och utan fast bemanning
- *Servicebostad* med fullvärdig bostad med visst bas-stöd genom fast personal och där omfattande service kan ges dygnet runt
- *Gruppbofastad* med fast kollektiv bemanning som i huvudsak ska täcka de boendes hela stödbehov

I bostad med särskild service ingår omvårdnad, fritidsverksamhet och kulturella aktiviteter i boendet (9 e § LSS). I särskilt anpassad bostad ingår inget av detta.

- Gruppbofastad ska vara ett bostadsalternativ för personer som har ett omfattande tillsyns- och omvårdnadsbehov att mer eller mindre kontinuerlig närvaro av personal är nödvändig (prop. 1992/93:159 s. 86, 180).
- Servicebostad avser vanligen bostad med tillgång till gemensam service och fastanställd personal och kan vara en mellanform mellan ett helt självständigt boende och gruppbofastad (prop. 1992/93:159 s. 86).
- Särskilt anpassad bostad kan beviljas personer som pga. av funktionsnedsättning har behov av bostad med fysisk grundanpassning.

Beslut om insats i form av bostad med särskild service för vuxna eller annan särskilt anpassad bostad för vuxna tidsbegränsas om det kan antas att den enskildes behov av insatsen kommer att variera över tiden.

4.10. Daglig verksamhet

Beskrivning

Daglig verksamhet innebär meningsfull sysselsättning för personer som omfattas av personkrets enligt punkt 1 och 2 enligt 1 § LSS, och som är i yrkesverksam ålder, saknar förvärvsarbete och inte utbildar sig. Den dagliga verksamheten bör rymma såväl habiliterande inriktning som mer produktionsinriktade uppgifter, men det ska inte vara fråga om några anställningsförhållanden. Ett övergripande mål bör vara att på kortare eller längre sikt öka den enskildes möjlighet till lönearbete. Omvårdnad ingår i insatsen (9 e § LSS). Rätten till insatsen daglig verksamhet under nuvarande förhållanden anses kvarstå under yrkesverksam ålder.

- Insatsen omfattar inte resor till/från verksamheten (RÅ 1996 ref. 45).
- Arbetsmarknadsåtgärder och rehabiliterande insatser från kommun, arbetsförmedling och/eller försäkringskassa räknas som förvärvsarbete och/eller utbildning och rätt till daglig verksamhet föreligger inte för enskild som deltar i något av dessa.

- Deltagande undervisning vid LärVux på deltid ses som habiliterande verksamhet och kan kombineras med daglig verksamhet.
- Daglig verksamhet beviljas högst 5 dagar per vecka och avser sysselsättning under dagtid på vardagar.

Beslut om daglig verksamhet tidsbegränsas utifrån vad som är lämpligt med hänsyn till aktuell insats och den enskildes behov.

4.11. Omvårdnad

Omvårdnad ingår enligt 9 e § LSS i insatserna

- Avlösarservice i hemmet
- Korttidsvistelse utanför det egna hemmet
- Korttidstillsyn för skolungdom över 12 år
- Familjehem eller bostad med särskild service för barn eller ungdom
- Bostad med särskild service för vuxna
- Daglig verksamhet

Omvårdnad innebär en skyldighet att stödja och hjälpa den enskilde med dagliga personliga behov som den enskilde har svårigheter att klara själv. Exempel på sådana behov är hjälp med att sköta sin hygien, att äta, att klä sig, att gå och förflytta sig och att klara personliga inköp. Omvårdnaden ska ges utifrån den enskildes behov. I ansvaret ingår också att hjälpa den enskilde så att hen kan få den hälso- och sjukvård, tandvård samt de hjälpmedel hen behöver. Omvårdnaden ska tillgodose den enskildes individuella, psykiska och fysiska behov. Om den enskilde har personlig assistans, bör det företrädesvis vara den personliga assistenten som ger omvårdnaden (prop. 1992/93:159 s. 91–92, 181–182).

5. Handläggningsprocessen

Nya förvaltningslagen innehåller helt nya bestämmelser om åtgärder vid långsam handläggning i ärenden som inlets av en enskild part. Bestämmelserna har sin grund i Europakonventionens och unionsrättens bestämmelser om rätten till domstolsprövning och rätten till ett effektivt rättsmedel.

Den nya regleringen innebär dels att en myndighet ska underrätta parten om ett avgörande i ärendet kommer att bli väsentligt försenat, dels att enskilda har möjlighet att vid ett tillfälle begära att myndigheten ska avgöra ärendet om så inte har skett inom sex månader. Vad som anses vara väsentligt försenat får myndigheten jämföra med normaltiden för den aktuella ärendetypen. Därför bör myndighetsavdelningen utforma en rutin kring handläggningstiden som får tjäna som riktmärke för handläggningsperioden.

5.1. Dokumentation

Hur en utredning ska genomföras och dokumenteras är väl reglerat i förvaltningslagen, kapitel 11 socialtjänstlagen och i SOSFS 2014:5.

Förvaltningslagen ställer krav på en god förvaltning och ger bestämmelser om ordning, service, tillgänglighet och samverkan när det gäller handläggning. Utöver socialtjänstlagen och föreskrifter från Socialstyrelsen är handboken *"Handläggning och dokumentation inom socialtjänsten"* en viktig kunskapskälla för handläggning. Hur handläggningen ska dokumenteras redogörs särskilt för i SOSFS 2014:5, som innehåller föreskrifter och allmänna råd. Föreskrifterna måste alltid följas noggrant och utgångspunkten är att de allmänna råden också följs, även om de ger visst utrymme för situationsanpassningar. Vid handläggning enligt socialtjänstlagen behövs alltid samtycke från den enskilde eller dennes vårdnadshavare/legala företrädare för att inhämta information från exempelvis andra myndigheter, organisationer eller personer utanför den egna nämnden.

Kommunen har det yttersta ansvaret för att enskilda får det stöd och den hjälp som de behöver (2 kap. 1 § SoL). Socialnämnden ska utan dröjsmål inleda en utredning när den får kännedom om något som kan föranleda någon åtgärd från nämndens sida (11 kap. 1 § SoL).

Vid handläggning av ett ärende ska dokumentationen ske fortlöpande i aktuellt verksamhetssystem. Eventuell dokumentation som inte journalförs i verksamhetssystem ska förvaras inlåst i brand och stöldsäkra dokumentaskåp med särskild rutin för åtkomst till dokumentationen.

Gallring av dokumentation ska ske enligt gällande föreskrift. Vid avslut av individärende skall akten sändas till socialnämnden för arkivering enligt gällande arkivregler.

Den enskilde och/eller dennes företrädare behöver informeras av respektive handläggare om dokumentationsskyldigheten och vad den innebär samt att hen har rätt att ta del av dokumentationen.

Dokumentationen som förs ska skrivas med respekt för den enskildes integritet. Innehållet behöver vara begripligt och igenkännbart.

5.2. Förhandsbesked

En person som omfattas av personkretsen enligt 1 § 1–3 LSS (se nedan) och som för avsikt att bosätta sig i Falkenbergs kommun har enligt 16 § LSS rätt att få förhandsbesked om sin rätt till insatser från kommunen. Avsikten att flytta till kommunen ska vara klar och bestämd i samband med att begäran lämnas till kommunen. En begäran om förhandsbesked bör behandlas på samma villkor som om den sökande var bosatt i kommunen. Kommunen ska utan dröjsmål planera och förbereda insatser som förhandsbeskedet ger den enskilde rätt till

om hen bosätter sig i kommunen. Förhandsbeskedet gäller under sex månader från den dag insatserna blev tillgängliga för den enskilde (16 § LSS andra stycket).

5.3. Begäran

Insatserna ges endast om enskild person begär det. Om enskild är under 15 år eller saknar förmåga att på egen hand ta ställning kan vårdnadshavare, god man, förmyndare eller förvaltare begära insatserna för honom eller henne (8 § LSS).

Den som omfattas av personkretsen har rätt till insatserna om de behöver sådan hjälp i sin livsföring och om deras behov inte tillgodoses på annat sätt. Den enskilde ska tillförsäkras goda levnadsvillkor genom insatserna (7 § LSS). Personer som omfattas av LSS-personkrets har inte automatisk rätt till insatser. Det är handläggaren som utreder om den enskilde är i behov av insatser och att behovet inte kan tillgodoses på annat sätt.

Vid bedömning om den enskilde har behov av insatsen måste jämförelser göras med den livsföring som kan anses normal för personer i samma ålder (prop. 1992/93:159, sid 171).

- Vid bedömning av om behov hos barn tillgodoses på annat sätt tas bl a hänsyn till de behov som tillgodoses genom en förälders ansvar enligt föräldrabalken (prop. 1992/93: 159 s 172, FB 6 kap 2 §).

5.4. Samtycke

Myndighetsutövningen och verksamheterna kan behöva samverka med varandra och med andra myndigheter utifrån den enskildes behov. För att få lämna ut information eller inhämta information om personer som är i behov av omsorg behövs ett samtycke. Samtycke ska alltid inhämtas och dokumenteras i samband med ansökan/begäran.

5.5. Utredning av personkrets

LSS omfattar inte alla personer med funktionsnedsättning utan riktar sig endast till den så kallade personkretsen som anges i första paragrafen.

1 § Denna lag innehåller bestämmelser om insatser för särskilt stöd och särskild service åt personer

- *med utvecklingsstörning, autism eller autismliknande tillstånd,*
- *med betydande och bestående begåvningsmässigt funktionshinder efter hjärnskada i vuxen ålder föranledd av yttre våld eller kroppslig sjukdom, eller*

- *med andra varaktiga fysiska eller psykiska funktionshinder som uppenbart inte beror på normalt åldrande, om de är stora och förorsakar betydande svårigheter i den dagliga livsföringen och därmed ett omfattande behov av stöd eller service.*

Bedömningen av en begäran om insats enligt LSS sker således i två övergripande steg. Först bedöms om den enskilde tillhör lagens personkrets. Om den enskilde inte tillhör någon av personkretsarna görs ingen vidare utredning av den sökta insatsen. Bedöms den enskilde däremot tillhöra personkretsen går utredningen vidare (steg två) med en bedömning av behovet av den sökta insatsen.

Det är kommunens socialsekreterare/LSS-handläggare som bedömer om den enskilde tillhör någon av personkretsarna. Personkretstillhörigheten ska styrkas av medicinska underlag. Det medicinska underlaget samt personens och/eller vårdnadshavares/företrädarens egen information ligger till grund för bedömningen av personkretstillhörigheten.

Under tiden som personkretsutredningen pågår och den enskilde är i behov av omedelbar hjälp ska socialsekreteraren/LSS-handläggaren informera om möjligheten att söka bistånd enligt SoL.

Om den enskilde inte bedöms tillhöra någon av personkretsarna ska ett skriftligt avslagsbeslut delges. Socialsekreteraren/LSS-handläggaren ska informera den enskilde om möjligheten att ansöka om insatser enligt SoL.

5.6. Utredning och bedömning av behov

Enligt 23 § Förvaltningslagen, FL, ska en myndighet se till att ett ärende blir utrett i den omfattningen som dess beskaffenhet kräver. En LSS-utredning ska ge svar på tre centrala frågor:

- Ingår personen i den personkrets som beskrivs i LSS?
- Har personen (eller personens familj) behov av insatsen?
- Tillgodoses behovet faktiskt på annat sätt?

Vid bedömning av behovet av den sökta insatsen sker alltid en individuell bedömning utifrån den enskildes situation, behov och önskemål. Det är viktigt att vid bedömningen ta hänsyn till den enskildes hela situation för att göra en rimlighetsbedömning av behovets omfattning. Det innebär att levnadsvillkoren för personer med funktionsnedsättning bör jämföras med levnadsvillkoren för personer utan funktionsnedsättning, som är i liknande ålder och lever under liknande förhållanden.

Det är viktigt att hela handlägningsprocessen genomsyras av den enskildes möjlighet till delaktighet och inflytande. Den enskilde ska ges möjlighet att uttrycka och förmedla sina synpunkter, vid behov med hjälp av kommunikationsstöd. Den enskildes delaktighet ska

dokumenteras i utredningen och i de fall den enskilde inte har uttryckt sin åsikt själv ska skälen för detta dokumenteras.

Barns delaktighet i utredningen

Barns bästa ska alltid beaktas. För att barn ska kunna ges möjlighet till delaktighet är det viktigt att informationen anpassas till barnets ålder och funktionsnedsättning, vid behov med hjälp av kommunikationsstöd. Barnets delaktighet ska dokumenteras i utredningen och i de fall den enskilde inte har uttryckt sin åsikt själv ska skälen för detta dokumenteras.

5.7. Beslut

Se delegationsordning för socialnämnden för information om beslutsdelegater och eventuella förbehåll. En individuell bedömning måste göras i varje enskilt fall. Den enskilde ska genom insatsen tillförsäkras goda levnadsvillkor. Vägledning i vad som betecknas som goda levnadsvillkor kan fås i lagförordningar, föreskrifter och praxis.

Beslutet ska ge svar på begäran. Den enskilde kan antingen beviljas insatsen, få delavslag eller helt avslag på begäran. Av beslutet ska det framgå vilken insats som den enskilde har beviljats och eventuell omfattning. Detta för, att det tydligt ska framgå vad beslutet kommer att innebära i praktiken för personen.

Alla beslut ska kommuniceras, oavsett om beslutet är gynnande eller består av ett avslag. Innan ett avslagsbeslut fattas ska utredningsmaterialet kommuniceras. Enligt 32 § FL ska ett beslut som kan antas påverka någons situation på ett inte obetydligt sätt innehålla en klagörande motivering, om det inte är uppenbart obehövligt. En sådan motivering ska innehålla uppgifter om vilka föreskrifter som har tillämpats och vilka omständigheter som har varit avgörande för myndighetens ställningstagande. Det är viktigt att LSS-handläggaren/socialsekreteraren motiverar beslutet utifrån den individuella situationen.

5.8. Överklagan

Slutliga beslut kan alltid överklagas och den enskilde ska alltid informeras om detta enligt förvaltningslagens bestämmelser. Besvärshänvisning ska följa med avslagsbeslutet. I den framgår hur man överklagar, vilken tid man har på sig från det att man tagit del av beslutet samt att överklagan ska lämnas till socialförvaltningen. Innan en överklagan vidarebefordras till förvaltningsrätten ska nämnden, förutom att avgöra om överklagandet inkommit inom rätt tid, ta ställning till om det finns skäl att ompröva beslutet helt eller delvis. Om beslutet omprövas så att det går den enskilde helt till mötes behöver överklagandet inte skickas till förvaltningsrätten. Om det omprövas och går den enskilde delvis till mötes så ska det nya beslutet (delavslaget) skickas till förvaltningsrätten för överklagan. Om beslutet inte ska omprövas efter en överklagan, journalförs detta ställningstagande tillsammans med bedömningen om det inkommit i rätt tid. Överklagan vidarebefordras till förvaltningsrätten.

Om andra typer av beslut är överklagbara eller inte måste alltid prövas av förvaltningsrätten (vid frågor rörande sekretess; hos kammarrätten). Socialnämnden får inte avvisa en överklagan genom att hävda att det är ett beslut som inte kan överklagas. Det gäller alla typer av beslut och även handläggningsbeslut och verkställighetsbeslut. Om någon inte är nöjd med ett handläggnings- eller verkställighetsbeslut så ska den enskilde upplysas om möjligheten att överklaga och vid behov få hjälp med detta av socialsekreterare/LSS-handläggare. Om det inte ska omprövas av nämnden, vidarebefordra överklagandet till förvaltningsrätten. I samband med det behöver socialsekreterare/LSS-handläggare även upplysa den enskilde om möjligheten att lämna klagomål till nämnden eller till tillsynsmyndigheter.

5.9. Verkställighet

En beslutad insats ska verkställas så skyndsamt som möjligt. Prioriteringsordning för verkställighet regleras närmare i kommunens kvalitetsbestämmelser. Utförarna är ansvariga att förmedla information till ansvarig socialsekreterare/LSS-handläggare om verkställighet dröjer och orsak till detta.

Myndighetsavdelningens handläggare underrättar utföraren i varje enskilt fall om aktuella insatser genom en beställning med ett individuellt uppdrag och angivet mål. Uppdrag till utförare ska innehålla tillräckligt med information för att uppdraget ska kunna verkställas.

5.10. Uppföljning

Enligt SOSFS 2014:5 kap 5 § 23, är myndighetsavdelningen skyldig att följa upp beviljade insatser för att säkerställa att den enskilde fått den beviljade insatsen utförd. Beviljade insatser följs upp vid förändrade behov eller annars minst en gång per år. Detta eftersom beslutet kan behöva ändras i de fall personens behov har förändrats. Omprövning kan även ske om förutsättningarna som legat till grund för beslutet har förändrats; t.ex. om en person flyttat hemifrån till en bostad med särskild service. Vid behov kan omprövning av beslut göras på begäran av den sökande.

Uppföljning kan ske i form av besök, enskilda samtal med brukaren, möten med brukaren och anhöriga/företrädare/förvaltare eller genom att på annat sätt försäkra sig om att de beviljade insatserna tillgodoser brukarens behov. Den enskildes uppfattning om insatsernas kvalitet, om sina möjligheter till inflytande och självbestämmande ska så långt det är möjligt efterfrågas. Socialnämnden ska i de fall det behövs använda sig av tolk eller andra kommunikationshjälpmedel för att den enskilde ska kunna uttrycka sin mening.

6. Allmänna kvalitetsbestämmelser

6.1. Grundkvalitet

Enligt Socialnämnden ska alla som arbetar inom samtliga verksamheter i Falkenbergs kommun utföra sina arbetsuppgifter:

- Med lyhördhet och respekt gentemot den enskilde
- Med strävan efter att uppmuntra den enskildes självbestämmande och initiativförmåga
- Så att den enskilde upplever trygghet med sina insatser
- Med beaktande av individens olikheter och livsåskådning
- Med strävan att den enskilde ska kunna utveckla och bibehålla sina sociala kontakter i samhället
- Utifrån ett habiliterande och rehabiliterande synsätt

6.2. Systematiskt kvalitetsarbete

- Myndighetsavdelningen ska se till att det sker ett systematiskt och löpande kvalitetsarbete i enlighet med Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd (SOSFS 2011:9).
- Myndighetsavdelningen ska lämna in en kvalitetsberättelse för det gångna året enligt rutin.

6.3. Synpunkter, klagomål, avvikelser och Lex Sarah

- Aktuella anvisningar avseende hantering av avvikelser, synpunkter och klagomål samt lex Sarah ska vara kända i verksamheten och följas.
- All personal ska ha kännedom om rapporteringsskyldighet enligt lex Sarah, SOSFS 2011:5
- Den enskilde och/eller företrädare ska ha möjlighet att lämna synpunkter på verksamheten. Broschyren ska finnas lättillgänglig för den enskilde och anhöriga/företrädare.
- Myndighetsavdelningen ska årligen göra en sammanställning över klagomål och synpunkter som inkommit och hur dessa har hanterats. Sammanställning redovisas i kvalitetsberättelsen.

6.4. Information och kommunikation

Enligt 6 § FL ska en myndighet se till att kontakterna med den enskilde blir smidiga och enkla. Vidare ska myndighetsavdelningen hjälpa den enskilde om en framställning är ofullständig eller oklar inom ramen för sin allmänna serviceskyldighet enligt 6 § FL.

- Den enskilde och/eller dennes legale företrädare ska erhålla information om, samt ha möjlighet att lämna synpunkter på myndighetsutövningen.
- Den enskilde ska kunna förmedla sina åsikter och kommunicera med socialsekreteraren/LSS-handläggaren som en del i utredningsprocessen, eller då så ej kan ske, ska tolk/kommunikationsstöd användas.

6.5. Samverkan

Individuell plan

I samband med att en LSS-insats beviljas ska den enskilde erbjudas av ansvarig socialsekreterare/LSS-handläggare att en individuell plan upprättas med den enskilde. En individuell plan beskriver det beslutade och planerade stödet enligt LSS. Planen hjälper den enskilde att få inflytande över beviljade insatser. Den som har beviljats en insats ska när som helst kunna begära att en plan upprättas, om det inte redan har skett.

I planen ska även åtgärder redovisas som vidtas av andra än kommunen eller regionen. Samordningen mellan myndigheterna kan underlättas om det finns en plan. Planen ska omprövas fortlöpande och minst en gång om året.

Samordnad individuell plan (SIP)

Samordnad individuell plan, SIP, ska upprättas tillsammans med den enskilde om det finns behov av insatser enligt både LSS och HSL och när samordning behövs, så väl inom den egna verksamheten som med andra verksamheter som exempelvis sjukvård eller skola. Samordnad individuell plan är lagstadgad sedan 2010.

Samverkan med intresseorganisationer

Enligt LSS 15§ punkt 7 ska kommunen samverka med organisationer som företräder människor med omfattande funktionshinder. Det finns en överenskommelse upprättad i kommunen som avser att tydliggöra samverkansformerna. Det övergripande syftet med LSS-samverkan i Falkenbergs kommun är att bidra till ökat inflytande och delaktighet för personer som tillhör LSS personkrets i samband med insatser från kommunen. Genom LSS-samverkan ska företrädarorganisationer inom LSS-området ha möjlighet att lämna synpunkter och förslag i olika processer som avser kommunens insatser enligt LSS § 9.

Myndighetsavdelningen ska ha upprättade rutiner som avser samverkan med utförarorganisationer och andra externa samverkanspartners samt delta på samrådsmöten med privata utförare.